

Substantiell eller symbolisk efterlevnad av obligatorisk hållbarhetsrapportering?

Ammarah Tariq och Peter Öhman

Substantiell eller symbolisk efterlevnad av obligatorisk hållbarhetsrapportering?

Ammarah Tariq och Peter Öhman

I denna kortrapport fokuserar Ammarah Tariq och Peter Öhman vid CER på hur obligatorisk hållbarhetsrapportering påverkar företags ageranden bortom redovisningspraxis. Företagens beteende i detta sammanhang bedöms utifrån två angreppssätt: Överensstämmelse mellan hållbarhetsrapporter å ena sidan och faktiskt agerande respektive kostnadsbeteende å den andra. Analysen fokuserar på EU-direktivet om icke-finansiell rapportering som trädde i kraft 2017, vilket kräver att stora företag redovisar information om miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade frågor. Data inhämtades från såväl börsnoterade företag i EU som motsvarande företag utanför EU för perioden 2013–2022. De sistnämnda företagen utgjorde en kontrollgrupp eftersom de inte hade några krav på föreskriven hållbarhetsredovisning under den aktuella tidsperioden. Resultaten visar att obligatoriska hållbarhetsrapporter tenderar att öka gapet mellan rapporterade upplysningar och faktiskt hållbarhetsarbete. Det tyder på att vissa företag kan reagera på reglering genom att utöka mängden rapporterad information snarare än att genomföra substantiella förbättringar. Resultaten visar också att ett hållbarhetsrapporteringsdirektiv tycks påverka företagens kostnadsbeteende över tid. De redovisade resultaten ger viktiga insikter i hur företag reagerar på denna typ av regleringar och kan ligga till grund för utformningen av effektiva rapporteringspolicyer. Forskningsresultaten har tidigare publicerats i de båda internationella tidskriftsartiklarna "Mandatory sustainability reporting and the disclosure-performance gap: Insights from the EU Directive" (Tariq, 2025) och "Mandatory sustainability reporting and cost stickiness: Empirical evidence from the EU Directive" (Tariq och Öhman, 2026).

Inledning

Under de senaste två decennierna har hållbarhet blivit en central fråga i diskussioner om företags ansvar och långsiktiga ekonomiska utveckling. Företag förväntas i allt högre grad hantera miljöutmaningar, sociala frågor och styrningspraxis som en del av ett bredare ansvar gentemot samhället.¹ Som ett resultat av detta har hållbarhetsrapportering vuxit fram som en viktig mekanism genom vilken företag kommunicerar sina miljömässiga och sociala effekter till intressenterna.²

För att stärka företagens transparens och ansvarstagande har regeringar, normgivare och tillsynsmyndigheter infört olika former av obligatorisk hållbarhetsrapportering.³ Inom den Europeiska unionen (EU) är ett av de mest betydelsefulla regulatoriska initiativen direktivet om icke-finansiell rapportering (internationellt förkortat NFRD), vilket antogs 2014 och implementerades 2017. Direktivet kräver att stora företag redovisar information om miljöfrågor, sociala och personalrelaterade frågor, respekt för mänskliga rättigheter, åtgärder mot korruption samt styrelsens mångfald.⁴

---

¹ Hummel och Jobst (2024); Simnett och Huggins (2015).

² Pichler och Lehner, (2017).

³ Christensen et al. (2021).

⁴ European Union (2014).

Det grundläggande syftet med obligatorisk hållbarhetsrapportering är att ökad transparens ska uppmuntra företag att anta mer ansvarsfulla och hållbara affärsstrategier.⁵ När företag redovisar information om sina hållbarhetsaktiviteter är tanken att intressenter som investerare, kunder, anställda och beslutsfattare ska få bättre insyn i företagets agerande inom detta område. Denna transparens förväntas skapa incitament för företag att även förbättra hållbarhetsarbetet. Effekten av obligatorisk hållbarhetsrapportering är dock fortfarande föremål för debatt.

Vissa forskare menar att rapporteringskrav kan främja verkliga förbättringar i hållbarhetsarbetet.⁶ Samtidigt hävdar andra forskare att företag främst kan använda hållbarhetsrapportering som ett verktyg för att skapa och upprätthålla legitimitet utan att genomföra betydande förändringar i sin verksamhet.⁷ I sådana fall kan företag öka mängden rapporterad information utan att göra ett bättre hållbarhetsarbete.

En annan viktig aspekt gäller de interna och organisatoriska konsekvenserna av hållbarhetsreglering. Att uppfylla obligatoriska rapporteringskrav kan kräva att företag etablerar nya rapporteringssystem, samlar in och verifierar hållbarhetsdata samt avsätter resurser för att hantera hållbarhetsrelaterade processer. Dessa förändringar tenderar att påverka företagets kostnadsnivåer och operativa beslutsfattande på olika sätt.⁸

Insikter i hur företag i olika länder reagerar på obligatorisk hållbarhetsrapportering är därför nödvändig för att kunna utvärdera effekterna av dessa hållbarhetsregleringar och för att i ett nästa steg kunna utforma policyer som uppmuntrar till meningsfulla förändringar i företagets agerande på hållbarhetsområdet.

Syfte och tillvägagångssätt

Syftet med de två genomförda CER-studierna var att beskriva och analysera hur obligatorisk hållbarhetsrapportering påverkar företagets beteenden utifrån två angreppssätt: 1) gapet mellan hållbarhetsupplysningar och faktiskt agerande samt 2) företagets kostnadsbeteende. Mer specifikt behandlade studierna två huvudfrågor:

- I vilken mån inverkar obligatorisk hållbarhetsrapportering på gapet mellan hållbarhetsupplysningar och faktiskt hållbarhetsarbete?
- Hur påverkar införandet av obligatoriska rapporteringskrav inom hållbarhetsområdet företagets kostnadsbeteende?

---

⁵ Fiechter et al. (2022); Hummel och Jobst (2024).

⁶ Ioannou och Serafeim (2019).

⁷ Jackson et al. (2020); Truong et al. (2021); Yu et al. (2020).

⁸ Fiechter et al. (2022).

För att besvara dessa frågor jämfördes börsföretag verksamma inom EU med motsvarande företag i andra länder, mer precist medlemsländer i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), vilka inte omfattades av jämförbara rapporteringskrav (och som därmed utgjorde en kontrollgrupp). Båda studierna använde en så kallad "difference-in-differences"-design, vilken möjliggör observationer av både longitudinella och tvärsnittsliga förändringar i företags beteenden kopplade till införandet av EU-direktivet. Den empiriska analysen omfattade perioden 2013–2022, det vill säga åren både före och efter implementeringen av direktivet år 2017. Finansiella data och hållbarhetsrelaterad information samlades in från flera internationella databaser med information om de undersökta företagens finansiella utfall, hållbarhetsupplysningar och så kallade ESG-indikatorer.⁹

Den första studien var inriktad på gapet mellan hållbarhetsupplysningar och faktiskt agerande. Genom att jämföra vad företag rapporterar med deras faktiska hållbarhetsarbete identifierades om företagens upplysningar speglar genuina förbättringar i hållbarhetsarbetet eller främst fungerar som symbolisk kommunikation. Den andra studien undersökte effekterna av obligatorisk hållbarhetsrapportering i förhållande till eventuella förändringar i företagens kostnadsnivå. Analysen lade särskild vikt vid försäljnings- och administrationskostnader med koppling till rapportering, regelefterlevnad och bolagsstyrning. Begreppet kostnadsrigiditet användes för att undersöka huruvida dessa kostnader blir mer eller mindre bestående efter införandet av ett hållbarhetsdirektiv.

Flera statistiska tester på företags-, bransch- och nationsnivå genomfördes för att säkerställa resultatens tillförlitlighet och för att bekräfta att resultaten inte är snedvridna. Olika branscher jämfördes med varandra och EU-länderna delades in i två grupper. Den ena gruppen bestod av företag verksamma i civilrättsliga och intressentorienterade länder medan den andra gruppen innehöll företag i kontinentaleuropeiska och aktieägarorienterade rättssystem.

Resultat

De två studierna redovisar både kontrasterande och kompletterande empiriska resultat beträffande effekterna av det införda hållbarhetsdirektivet.

Den första studien visar att införandet av hållbarhetsdirektivet ledde till en statistiskt säkerställd ökning av mängden rapporterade upplysningar bland berörda företag i EU. När gapet mellan upplysningar och faktiskt agerande användes som beroende variabel visar resultaten från "difference-in-differences"-analysen att de företag som omfattades av direktivet uppvisade ett betydligt större gap under perioden efter implementeringen än jämförbara OECD-företag utanför EU. Den siffermässigt stora

---

⁹ ESG står för Environmental, Social, and Governance.

ökningen av gapet bland EU-företagen tyder på att redovisningsobligatoriet hade en väsentligt negativ effekt i detta avseende.

Vidare framgår att direktivets effekter inte är enhetliga mellan olika institutionella miljöer och branscher. Företag i civilrättsliga länder som Sverige, Norge och Finland uppvisar ett mindre gap mellan upplysningar och faktiskt agerande efter implementeringen än företag i EU-länder med ett kontinentaleuropeiskt rättssystem, exempelvis Storbritannien. Resultatet är förenligt med mer substantiell transparens bland företag i intressentorienterade rättssystem jämfört med en starkare tendens till symbolisk transparens i länder med ett aktieägarorienterat rättssystem. På bransch-nivå uppvisade miljökänsliga sektorer och sektorer med hög kundnärhet en statistiskt signifikant ökning av gapet mellan hållbarhetsupplysningar och faktiskt agerande efter direktivets införande. I stället för att visa ökad substantiell efterlevnad under starkare regleringstryck verkar dessa branscher i högre grad än andra branscher ägna sig åt symbolisk och legitimitetsskapande transparens.

Med hjälp av en modell för kostnadsrigiditet inom en "difference-in-differences"-ram visar den andra studien att EU-företagen som grupp uppvisar betydligt större kostnadsrigiditet efter implementeringen än företagen i kontrollgruppen. Analysen på företagsnivå visar vidare att denna rigiditet är jämförelsevis starkare i företag som förbättrade sitt hållbarhetsarbete efter direktivets införande. Det innebär att företag som genomförde mer substantiella hållbarhetsanpassningar internaliserade dessa kostnader snarare än att behandla dem som tillfälliga regelefterlevnadskostnader.

Analyserna på nationsnivå visar betydande variation mellan företag i olika länder. I ett första steg visar separata landsestimat att de flesta EU-länder upplevde ökad kostnadsrigiditet jämfört med kontrollgruppen, även om storleken varierade kraftigt även mellan företag inom samma grupp. Inom EU uppvisade företag i Danmark, Finland och Portugal relativt stora kostnadsökningar. Sammantaget tycks företag i civilrättsliga länder vara positivt associerade med kostnadsrigiditet, medan företag som verkar i ett kontinentaleuropeiskt rättssystem, framför allt Irland, kännetecknades av ett motsatt mönster. Dessa resultat indikerar att intressentorienterade kontexter är förknippade med mer bestående hållbarhetsrelaterade kostnader jämfört med företag i aktieägarorienterade länder.

Sammantaget tyder de två studierna på att obligatorisk hållbarhetsrapportering genererade mer rapportering, men inte proportionella förbättringar i observerat hållbarhetsarbete, samtidigt som mer bestående försäljnings- och administrationskostnader uppstod hos dessa företag. Med andra ord pekar de empiriska beläggen främst mot symbolisk regelefterlevnad samtidigt som regleringen utlöste interna och organisatoriska kostnadsökningar.

Slutdiskussion

Obligatorisk hållbarhetsrapportering spelar en allt viktigare roll i modern ekonomisk styrning. Genom att kräva att företag redovisar information om sina miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade effekter strävar beslutsfattare efter att både förbättra transparensen och främja mer hållbara affärsstrategier.

Den första av de två genomförda studierna visar att sådan redovisningsreglering kan öka mängden hållbarhetsinformation som görs tillgänglig för intressenter, men att den samtidigt tenderar att vidga gapet mellan upplysningar och faktiskt hållbarhetsarbete. Medan litteraturen om frivillig hållbarhetsrapportering har identifierat detta gap som vanligt förekommande¹⁰ visar det tilltagande gapet efter införandet av EU-direktivet 2017 att fenomenet tycks bestå även i en obligatorisk redovisningskontext.

Samtidigt visar resultaten från den andra studien att implementeringen av EU-direktivet tycks öka kostnadsrigiditeten bland de undersökta EU-företagen, vilket indikerar substantiella förändringar i kostnadsbeteende. Det tyder på att företag har ökat sina regulatoriska och hållbarhetsrelaterade kostnader och sedan fortsatt att upprätthålla denna kostnadsnivå. Tidigare forskning har noterat högre försäljnings- och administrationskostnader för rapportering, regelefterlevnad och bolagsstyrning kopplat till direktivet.¹¹ Denna studie utvidgar insikten genom att visa att sådana kostnader kan kvarstå även när lönsamheten minskar. En möjlig förklaring till de redovisade resultaten är att även om företag har initierat strategiska och operativa hållbarhetsåtgärder – vilket återspeglas i högre kostnadsnivåer – kan effekten av dessa åtgärder kräva relativt lång tid för att bli synlig, vilket i sin tur skulle kunna förklara det ökade gapet mellan hållbarhetsupplysningar och substantiella förbättringar efter direktivets införande.

De i denna kortrapport redovisade insikterna är särskilt relevanta i takt med att EU fortsätter att stärka sitt ramverk för hållbarhetsrapportering genom det kommande direktivet om företags hållbarhetsrapportering (internationellt förkortat CSRD).¹² Beslutsfattare står därför inför utmaningen att utforma rapporteringskrav som inte bara ökar transparensen utan också uppmuntrar till genuina förbättringar i företagens hållbarhetsarbete. Framtida studier kan bland annat ta fasta på hur olika regulatoriska utformningar, tillsynsmekanismer och institutionella miljöer inverkar på relationen mellan obligatoriska hållbarhetsupplysningar och faktiskt hållbarhetsarbete. Dessutom kan de båda CER-studierna fungera som referenspunkter för kommande studier av nyare regleringar och dess effekter på faktiskt hållbarhetsarbete och därtill hörande kostnader.

---

¹⁰ Truong et al. (2021); Yu et al. (2020).

¹¹ Fiechter et al. (2022).

¹² European Union (2022).

Referenser

Christensen, H.B., Hail, L. och Leuz, C. (2021). "Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review". *Review of Accounting Studies*, Vol. 26, Nr. 3, s. 1176-1248.

European Union (2014). Directive 2014/95/EU on disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups.

Tillgänglig på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>

European Union (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting.

Tillgänglig på: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng>

Fiechter, P., Hitz, J.M. och Lehmann, N. (2022). "Real effects of a widespread CSR reporting mandate: evidence from the European Union's CSR directive". *Journal of Accounting Research*, Vol. 60, Nr. 4, s. 1499-1549.

Hummel, K. och Jobst, D. (2024). "An overview of corporate sustainability reporting legislation in the European Union". *Accounting in Europe*, Vol. 21, Nr. 3, s. 320-355.

Ioannou, I. och Serafeim, G. (2019). "The consequences of mandatory corporate sustainability reporting". In McWilliams, A., Rupp, D.E., Siegel, D.S., Stahl, G.K. och Waldman, D.A. (Red.), *The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility: Psychological and Organizational Perspectives*, s. 452-489. Oxford University Press.

Jackson, G., Bartosch, J., Avetisyan, E., Kinderman, D. och Knudsen, J.S. (2020). "Mandatory non-financial disclosure and its influence on CSR: An international comparison". *Journal of Business Ethics*, Vol. 162, Nr. 2, s. 323-342.

Pichler, K. och Lehner, O.M. (2017). "European Commission – New regulations concerning environmental and social impact reporting". *ACRN Oxford Journal of Finance and Risk Perspectives*, Vol. 6, Nr. 1, s. 1-54.

Simnett, R. och Huggins, A.L. (2015). "Integrated reporting and assurance: where can research add value?" *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, Vol. 6, Nr. 1, s. 29-53.

Tariq, A. (2025). "Mandatory sustainability reporting and the disclosure-performance gap: Insights from the EU Directive". *Meditari Accountancy Research*, Vol. 33, Nr. 7, s. 536-567.

Tariq, A. och Öhman, P. (2026). "Mandatory sustainability reporting and cost stickiness: Empirical evidence from the EU Directive". *Journal of Applied Accounting Research*, Vol. 27, Nr. 6, s. 67-93.

Truong, Y., Mazloomi, H. och Berrone, P. (2021). "Understanding the impact of symbolic and substantive environmental actions on organizational reputation". *Industrial Marketing Management*, Vol. 92, s. 307-320.

Yu, E.P., Van Luu, B. och Chen, C.H. (2020). "Greenwashing in environmental, social and governance disclosures". *Research in International Business and Finance*, Vol. 52, 101192.